

Projekt

z dnia 25 czerwca 2024 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ W IŁAWIE**

z dnia 26 sierpnia 2024 r.

w sprawie ustanowienia pomnika przyrody - dąb „Strażak”

Na podstawie art. 44 ust. 1 i 2 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1336 ze zm.) oraz § 1 i 2 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r. w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody ożywionej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz. U. z 2017 r. poz. 2300), po uzgodnieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Olsztynie, Rada Miejska w Iławie uchwała, co następuje:

§ 1. 1. Ustanawia się pomnikiem przyrody ożywionej drzewo dąb Bechsteina (*Quercus xrosacea*), o obwodzie pnia liczącym 340 cm mierzonym na wysokości 130 cm, rosnące na działce oznaczonej w ewidencji gruntów miasta Iławy w obrębie 11 jako działka nr 292, położonej przy ul. Konstytucji 3 Maja.

2. Nadaje się nazwę własną pomnikowi przyrody - „Strażak”

3. Usytuowanie pomnika przyrody, o którym mowa w ust. 1 zaznaczono na mapie stanowiącej załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

4. Współrzędne geograficzne pomnika przyrody: N 53° 35'56.95"E 19° 33'37.6", współrzędne geodezyjne (PL-1992): X:5941807.25 Y: 7404705.81

§ 2. Pomnik przyrody, o którym mowa w § 1, podlega ochronie w celu zachowania jego szczególnej wartości przyrodniczej, krajobrazowej i dydaktycznej.

§ 3. W stosunku do pomnika przyrody, o którym mowa w § 1, w ramach ochrony czynnej ustala się obowiązek monitoringu stanu zdrowotnego oraz wykonywania cięć pielęgnacyjnych, sanitarnych (usuwanie suszu) oraz cięć awaryjnych zgodnie ze sztuką arborystyczną pod nadzorem osób posiadających odpowiednią wiedzę i doświadczenie.

§ 4. W stosunku do ustanowionego pomnika przyrody, o którym mowa w § 1 wprowadza się następujące zakazy:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- 4) umieszczania tablic reklamowych.

§ 5. Pomnik przyrody, o którym mowa w §1 oznacza się tablicami informującymi o nazwie formy ochrony przyrody stosownie do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 grudnia 2004 r. w sprawie wzoru tablic (Dz. U. z 2004 r., Nr 268, poz. 2665).

§ 6. Nadzór nad pomnikiem przyrody, o którym mowa w § 1, sprawuje Burmistrz Miasta Iławy.

§ 7. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Iławy.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko – Mazurskiego.

INSPEKTOR

mgr inż. Agnieszka Banasiuk

II ZASTĘPCA BURMISTRZA

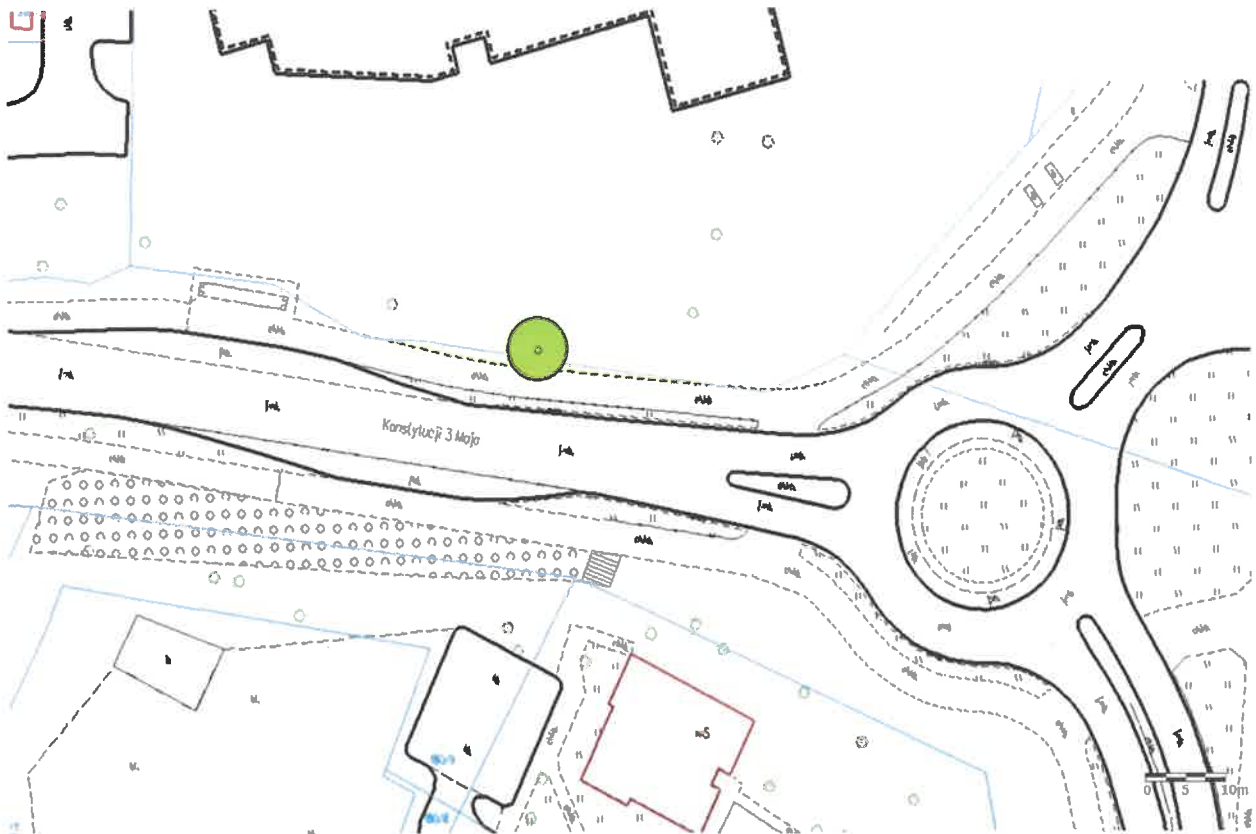
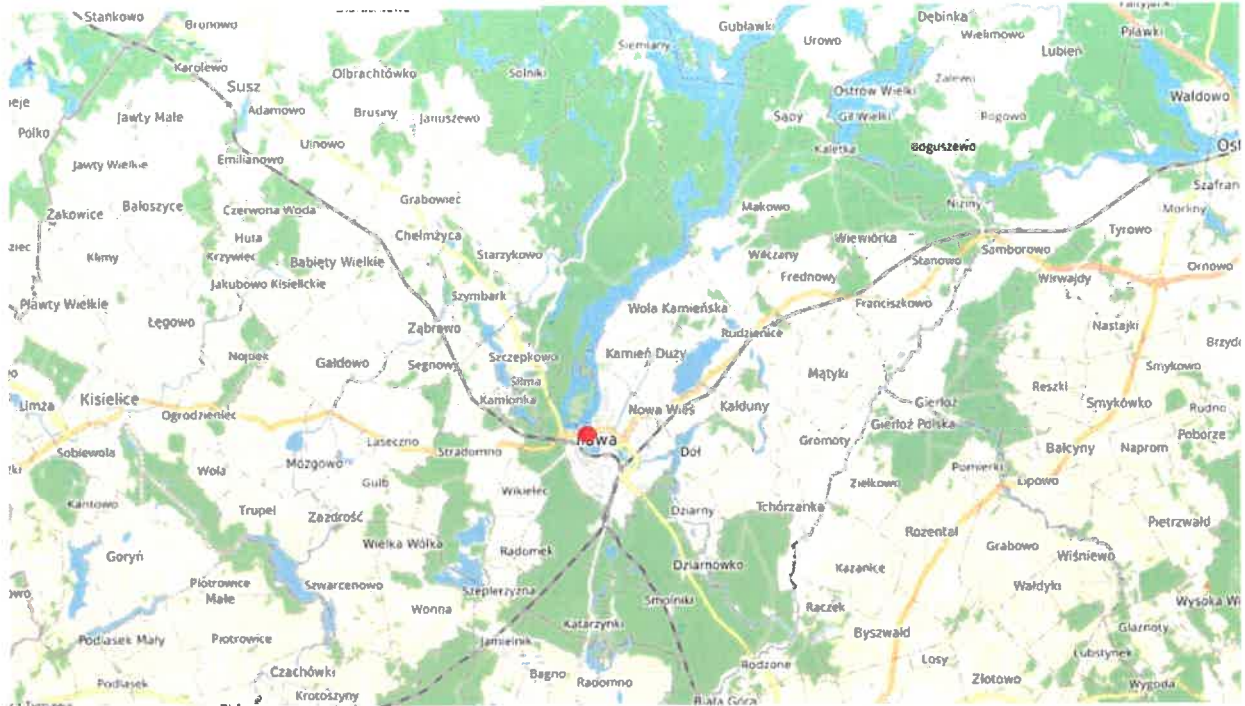
Krzysztof Portjanko

BURMISTRZ
MIASTA IŁAWY

Dawid Kopaczewski

Aleksandra Kobzińska
Radca Prawny
(80 - 126)

Lokalizacja

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Itawie
z dnia 26 sierpnia 2024 r.

Karta drzewa

1. NR KAT.		2. NAZWA GATUNKOWA (NAZWA POLSKA, ŁACIŃSKA, IMIĘ AUTORA)									
		Dąb Bechsteina (<i>Quercus xrosacea</i>)									
3. STATUS: PODSTAWA PRAWNA, ROK USTANOWIENIA POMNIKA PRZYRODY								4. Lokalizacja (mapa poglądowa)			
5. ELEMENT KRAJOBRAZU								6. FAZA ŻYCIA DRZEWA SĘDZIWEGO			
Pojedyncze		X		Element grupy							
						X					
7. PARAMETRY DRZEWA											
Obwód na wysokości*			Uwagi do pomiarów			Promień korony [m]		Wys. podst. korony		Wys. drzewa	
0-5	130cm	15 cm ¹	Brak uwag			N	5	[m]		[m]	
[cm]	[cm]	[cm]				E	7				
378	340	-				S	9				
						W	7,6				
8. WARTOŚĆ OZDOBNA											
Drzewo o wrębnych liściach.											
9. ROLA W KRAJOBRAZIE (np. drzewo soliterowe; element ram widokowych; dominanta, zwieńczenie osi widokowej)											
Drzewo soliterowe rosnące na nieruchomości nieopodal drogi krajowej. Korona przewiesza się nad ścieżką spacerowo-rowerową											
10. WARTOŚĆ PRZYRODNICZA / HISTORYCZNA / KULTUROWA / SPOŁECZNA											
Drzewo jest mieszańcem międzygatunkowym dębu szypułkowego i bezszypułkowego. Dąb rośnie nieopodal miejsca historycznego, gdzie znajdowała się wieża strażacka											
11. OPIS STANU ZDROWIA DRZEWA											
11.1. Stan sanitarny korony:											
owocniki grzybów - jemiola - susz gałęziowy X susz konarowy - reiteraty -											
11.2. Stan sanitarny pnia:											
Pień bez ubytków wewnętrznych do wysokości ok 2,5 m.											
owocniki grzybów - żery owadzie - ubytki - rozwidlenia V/U/Y/C - depresja przyrostowa -											
11.3. Stan sanitarny odziomku:											
owocniki grzybów - żery owadzie - ubytki - uszkodzone nabiegi - brak nabiegów X											
11.4. System korzeniowy:											
aerotropizm - wypiętrzenie bryły - uszkodzenia mech. - zgnilizna (sonda) - korzenie duszące -											
12. SZCZEGÓLOWA CHARAKTERYSTYKA LOKALIZACJI DRZEWA											
Kategoria Terenu Zieleni		Tereny usługowo - turystyczne		MPZP		Ustanowiony		X		12.4. Dostępność terenu	
						A-UT1				Ogólnodostępny	
						TAK		NIE		O ograniczonym dostępie	
										Niedostępny	
12.1. TEREN O ZIDENTYFIKOWANEJ WARTOŚCI HISTORYCZNEJ											
Obiekty powstałe przed 1945 r. m.in. parki, skwery, zieleń towarzysząca, układ urbanistyczny / ruralistyczny											
Stan zachowania obiektu		zachowany		- cz. zachowany		x		niezachowany		-	
Czytelność kompozycji		czytelna		- słabo czytelna		x		nieczytelna		-	
12.1.1. Teren podlegający ochronie konserwatorskiej											
Teren wpisany do rejestru zabytków		Nie dotyczy		TAK		-		NIE		X	
Pomnik historii		TAK		-		NIE		-		-	
(nazwa)		Park kulturowy		TAK		-		NIE		-	
STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ (MPZP)											
A	-	B	-	K	-	E	-	W	-	OW	-
12.1.1.1. W otoczeniu obiektu wpisanego do rejestru zabytków ²	TAK	-	NIE	X							
12.1.2. Teren wpisany do gminnej ewidencji zabytków	TAK	-	NIE	X							
12.1.2.1. W otoczeniu obiektu wpisanego do gminnej ewidencji zabytków ²	TAK	-	NIE	X							
12.2. TEREN O ZIDENTYFIKOWANEJ WARTOŚCI PRZYRODNICZEJ											
12.2.1. Teren objęty ochroną przyrody	TAK	-	NIE	X							
Forma ochrony przyrody (jeśli drzewo znajduje się na obszarze chronionym)											
Nie występują											
13. ZAGROŻENIA WYNIKAJĄCE Z MOŻLIWOŚCI WYSTĄPIENIA INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO											
W strefie korzeniowej przebiegają dwie nicie kanalizacji po stronie północnej i południowej drzewa biegnące ze wschodu na zachód. (Załącznik 2). Drzewo znajduje się nieopodal chodnika, ścieżki rowerowej oraz drogi publicznej. W przypadku prac budowlanych i niezachowaniu strefy ochronnej drzewa może dojść do jego uszkodzenia.											
Zróżdło:		adres 14-200 Iława, ul. Konstytucji 3 Maja									
współrzędne		N 53° 35'56.95" E 19° 33'37.6"									
województwo		warmińsko-mazurskie									
powiat		Iławski									
gmina		Iława									
typ gminy		miejska									
miejsowość		Iława									
nr działki		292									
obręb		11 miasto Iława									
nadleśnictwo		-									
leśnictwo		-									
odział leśny		-									
wydziałenie leśne		-									
Sporządziła		Agnieszka Drapiewska									
Data i podpis											

SOBOLEWSKI, Robert Krzysztof, SABURA-MIELNIK, Katarzyna Maria, SZOPIŃSKA, Elżbieta Małgorzata. POZYSKIWANIE DANYCH O POMNIKACH PRZYRODY – PROPOZYCJA KARTY EWIDENCYJNEJ DLA DRZEW POMNIKOWYCH. CZĘŚĆ I Acta Sci. Pol. Form. Ctr., 2018, 17.1: 209-221. <http://dx.doi.org/10.15576/ASP.FC/2018.17.1.9>

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr
Rady Miejskiej w Iławie
z dnia 26 sierpnia 2024 r.

Dokumentacja fotograficzna

UZASADNIENIE

Strażak jest mieszańcem dwóch rodzimych dębów, dębu szypułkowego (*Q. robur*) i dębu bezszypułkowego (*Q. petraea*), dającym cechy pośrednie obu gatunków drzew, a przez to wyróżniającym się dużą zmiennością morfologiczną. Oznaczenia mieszańca dokonali dr Wojciech Zarzycki oraz dr inż. Robert Sobolewski. Obecność takiego mieszańca w przestrzeni miejskiej ławy stanowi ciekawostkę dendrologiczną i może posłużyć również jako element edukacji przyrodniczej dla uczniów ławskich szkół.

Obwód Strażaka mierzony na wysokości 130 cm wynosi 340 cm. Zgodnie z § 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 grudnia 2017 r., w sprawie kryteriów uznawania tworów przyrody żywej i nieożywionej za pomniki przyrody (Dz.U. 2017 poz. 2300), kryteriami uznania drzew za pomniki przyrody są:

1) obwód pnia nie mniejszy niż minimalny obwód pnia drzewa mierzony na wysokości 130 cm dla poszczególnych rodzajów i gatunków drzew, określony w załączniku do rozporządzenia, lub

2) wyróżnianie się wśród innych drzew tego samego rodzaju lub gatunku w skali kraju, województwa lub gminy, ze względu na obwód pnia, wysokość, szerokość korony, wiek, występowanie w skupiskach, w tym w alejach lub szpalerach, pokrój lub inne cechy morfologiczne, a także inne wyjątkowe walory przyrodnicze, naukowe, kulturowe, historyczne lub krajobrazowe.

Rozporządzenie nie wskazuje jednoznacznie wymaganego obwodu pnia dla mieszańców. Można jednak przyjąć, że drzewo jako należące do rodzaju *Quercus* posiada wymagany minimalny obwód 300 cm, a więc kwalifikuje się do uznania za pomnik przyrody, spełniając jedynie kryterium minimalnego obwodu pnia.

Wymagany obwód nie jest jednak jedyną przesłanką do ustanowienia drzewa pomnikiem przyrody. Strażak wyróżnia się na tle innych drzew w mieście także wartością historyczną. Proponowana nazwa nawiązuje do historii miejsca, w którym do dzisiaj rośnie drzewo. Z informacji jakie można znaleźć na stronie <https://ilawasprzedlat.pl/2016/08/01/fotografie-sa-lepsze-od-wspomnien-wspomnienia-adama-ludwiczaka/> [dostęp 10.12.2023 r.] pan Adam Ludwiczak, mieszkaniec ławy, przywołuje wspomnienia o budynku straży pożarnej, który mieścił się przy obecnej ulicy Konstytucji 3-Maja, w bliskim sąsiedztwie drzewa. W prywatnym archiwum pana Adama znalazły się również fotografie wykonane w tamtym okresie. Zdjęcie z 1964 roku przedstawiające pochód pierwszomajowy dokumentuje jednocześnie ostatni etap budowy „nowego” Starego Miasta Ławy (fot. 1). Strażak już wtedy był drzewem o znacznych rozmiarach.

Za dębem skrywa się jeszcze jedna, ciekawa i niewyjaśniona historia. Podczas oględzin drzewa, na wysokości około 2 metrów zaobserwowano pozostałość po metalowej tabliczce, która rozmiarami pasuje do tej, jaką zawieszano na drzewach pomnikowych (fot. 2, 3). Co prawda archiwa Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie nie posiadają informacji, aby wnioskowane drzewo było w przeszłości objęte ochroną prawną, jednak pozostałości tabliczki mogą świadczyć o fakcie, że drzewo dla mieszkańców ówczesnej ławy było na tyle cenne, że postanowiono w akcie oddolnej inicjatywy zawiesić na nim tabliczkę bez formalnej procedury, aby uchronić je przed potencjalną wycinką.

Nie można również nie wspomnieć o wartości estetycznej, czy w końcu wartościach ekologicznych tak okazałego drzewa, jakim jest Strażak. Postępująca antropopresja i czynniki stresowe, z jakimi muszą mierzyć się obecnie drzewa w miastach sprawiają, że drzew pokaźnych rozmiarów i drzew sędziwych będzie ubywać z przestrzeni miejskiej. Dlatego też powinniśmy zadbać o ochronę najcenniejszych okazów, aby ich pięknem mogły cieszyć się również kolejne pokolenia.

Fot. 1 Pochód pierwszomajowy, rok 1964. Autor Adam Ludwiczak. Po prawej stronie widać "Strażaka".

Fot. 2 W środku tabliczka znaleziona na drzewie podczas oględzin.

Fot. 3 Pozostałości po tabliczce wiszącej na drzewie.

Fot. 4 Dąb Strażak